

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Dany Šmatové Nespisovné výrazy v mluvených komunikátech rozhlasové publicistiky

Diplomantka předkládá k obhajobě diplomovou práci velmi dobré kvality. V úvodu si klade celou řadu otázek, na které v jednotlivých kapitolách hledá odpovědi. Na základě důkladného studia odborné literatury stanovuje celkem jedenáct hypotéz.

V teoretické části autorka charakterizuje základní pojmy, které v diplomové práci používá. Velmi precizně vymezuje pojmy rozhlasová komunikace, rozhlasový hlasatel, rozhlasový redaktor, rozhlasový moderátor aj. Výborně je zpracována i podkapitola Jazyk rozhlasového vysílání z perspektivy pojmů úzus, norma, kodifikace.

Autorka provedla dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit preference poslechovosti rozhlasových stanic. Otázky sestavila velmi správně. Počet respondentů byl statisticky významný (155 žáků 2. stupně ZŠ a jako kontrolní vzorek 53 dospělých).

Diplomantka provedla analýzu šestnácti textů šesti různých rozhlasových stanic. V prepisech textů zvýrazňuje tučným písmem jevy roviny hláskové, morfologické a lexikální patřící do nespisovné češtiny (s. 45).

Autorka by při obhajobě měla zdůvodnit, proč zařadila do nespisovné češtiny výrazy *sem tam* (s. 47), *silnice šestadvacet* (s. 47), *kousíček* (s. 47), *chudák Kirk Douglas* (s. 50), *holku* (s. 52), *dovíte se* (s. 53).

V přepsaných textech jsou podtrženy syntaktické chyby a neobratnosti. Sledování jevů roviny syntaktické jde nad rámec tématu diplomové práce. Při kvantifikaci zjištěných jevů v tabulce na straně 54 vedle syntaktických defektů uvádí diplomantka i „defekty hláskoslovné“, „defekty morfologické“ a „defekty lexikální“. Je velmi diskutabilní, zda je možné označit užití jazykových prostředků nespisovných jako „defekt“, je-li to základní filozofie určité rozhlasové stanice ve vztahu k posluchačům a konkrétnímu pořadu. Za vhodnější považuji označit zjištěné jevy jako nespisovné jevy roviny hláskoslovné, tvaroslovné a lexikální. Autorčin přístup k zpracování tématu diplomové práce je nepochybně veden zcela správnými úmysly. Pokleslost jazykové úrovně některých rozhlasových stanic jistě negativně ovlivňuje i způsoby vyjadřování žáků. Přesto bych doporučovala při hodnocení analyzovaných textů oprostít se od přístupu spisovně = správně, nespisovně =

nesprávně a hodnotit spíše v rovině vhodné či nevhodné vzhledem k adresátům a komunikačnímu záměru analyzovaného rozhlasového textu.

Vedle zmíněných „defektů“ autorka v tabulce uvádí i další „jev“ označený ne zcela přesně vypovídajícím způsobem „stylová hodnota“. Co v této oblasti zkoumala, autorka uvádí na s. 57. To, že zaměřila pozornost na nefunkční střídání prostředků různých jazykových rovin, je velmi chvályhodné.

Výbornou úroveň má následující kapitola, ve které autorka analyzuje dvě řady učebnic českého jazyka z hlediska zastoupení učiva o publicistickém stylu. Autorka dospívá ke zjištění, že vzhledem k stoupajícímu vlivu mediální komunikace na žáky, je zastoupení učiva, které se týká publicistického stylu, nedostačující.

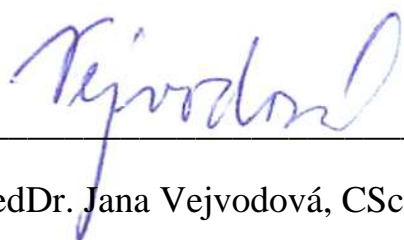
Vzhledem k tématu postrádám v diplomové práci pojednání o mediální výchově, která by měla být součástí výuky předmětu český jazyk a literatura. Právě prostřednictvím mediální výchovy je možné zaměřit pozornost žáků i na jazyk jednotlivých rozhlasových stanic, odhadovat podle jazykového kódu, komu je určen určitý pořad atp. Přestože autorka pojem „mediální výchova“ neuvádí, v kapitole Aktivita, úkoly a cvičení k vyučování češtině na 2. stupni ZŠ využívající specifik rozhlasového vyučování navrhuje přesně takové typy aktivit, které cíle mediální výchovy naplňují. Tuto kapitolu považuji za velmi zdařilou.

Vyhodnocení hypotéz je provedeno velmi pečlivě. Při obhajobě by autorka měla vysvětlit, jak ověřila hypotézu číslo 1.

Jazyková úroveň diplomové práce je výborná. Upozorňuji jen na chybně zapsané slovo tematika na s. 60.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit výborně.

Plzeň 1. 6. 2017

PaedDr. Jana Vejvodová, CSc.,

oponentka diplomové práce